

Анкета о образовању одраслих, 2016.

Анкета о образовању одраслих (*Adult Education Survey – AES*) спроведена је по други пут у Републици Србији 2016. године.

Према добијеним резултатима, **стопа учешћа одраслих у неком облику формалног или неформалног образовања или обука** износи **19,8%**, што је нешто више него 2011. године (16,5%), али је знатно испод просека земаља чланица Европске уније (45,1%).

У неком виду образовања и обуке у периоду од 12 месеци који су претходили анкетирању заступљеније су жене (21,4%) него мушкарци (18%). Стопа учешћа је највећа међу популацијом старости 25–34 године (29,2%).

Подаци показују да у целоживотном образовању најчешће учествује жена старости 25–34 године, са стеченим високим образовањем, која је запослена и живи у граду.

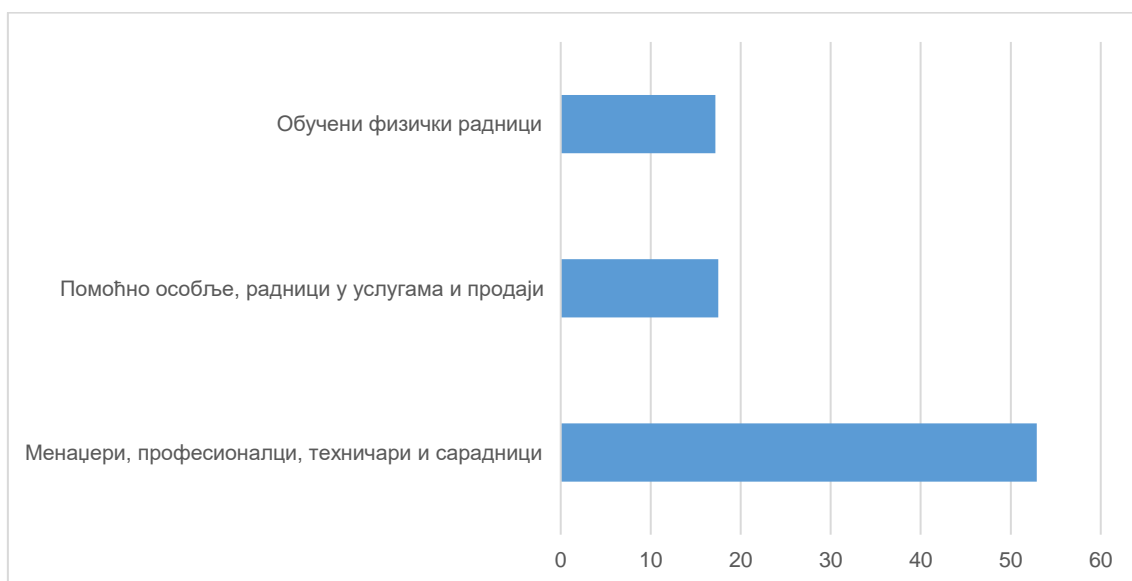
1. Учешће одраслих у формалном и/или неформалном образовању и обукама (%)

		Укупно	Мушкарци	Жене
Укупно		19,8	18,0	21,4
Старосне групе	25–34	29,2	26,2	32,4
	35–49	23,5	21,3	25,7
	50–64	10,5	9,6	11,4
Највише завршено образовање	Основно образовање	/	/	/
	Средње образовање	14,2	13,7	14,7
	Високо образовање	39,9	35,4	43,6
Радни статус	Запослени	32,5	26,9	39,1
	Незапослени	11,0	10,2	11,8
	Неактивни	9,8	11,4	8,7
Степен урбанизације	Градови	27,3	24,7	29,6
	Мањи градови и приградска насеља	21,0	19,9	22,2
	Сеоска подручја	12,7	11,6	13,8

/ – Мали број појаве – процене нису рађене.

Највише у образовању и обукама учествују запослена лица (32,5% свих запослених). Лица која су похађала неки курс, радионицу или приватне часове углавном су високо образована и сврстана су у групу занимања „Менаџери, професионалци, техничари и сарадници“ (графикон 1).

Граф. 1. Учешће запослених лица у формалном или неформалном образовању и обукама по занимању (%)

Од испитаника који су учествовали у образовању/обукама највише их је учествовало у неком облику неформалног образовања. Углавном су то високообразовани испитаници, старости 25–34 године.

2. Учешће одраслих у неформалном образовању и обукама (%)

		Укупно	Мушкарци	Жене
Укупно		18,2	17,0	19,4
Старосне групе	25–34	23,7	22,0	25,4
	35–49	22,8	21,2	24,4
	50–64	10,5	9,6	11,3
Степен образовања	Основно образовање	/	/	/
	Средње образовање	12,7	12,7	12,6
	Високо образовање	37,4	33,6	40,6
Радни статус	Запослени	31,6	26,6	37,5
	Незапослени	9,5	/	9,9
	Неактивни	6,9	/	/

/ – Мали број појаве – процене нису рађене.

Највећи број програма неформалног образовања у којима учествују одрасли у вези је са послом (могућности запошљавања, напредовање у послу, да би се задржао постојећи или добио нови посао и сл.).

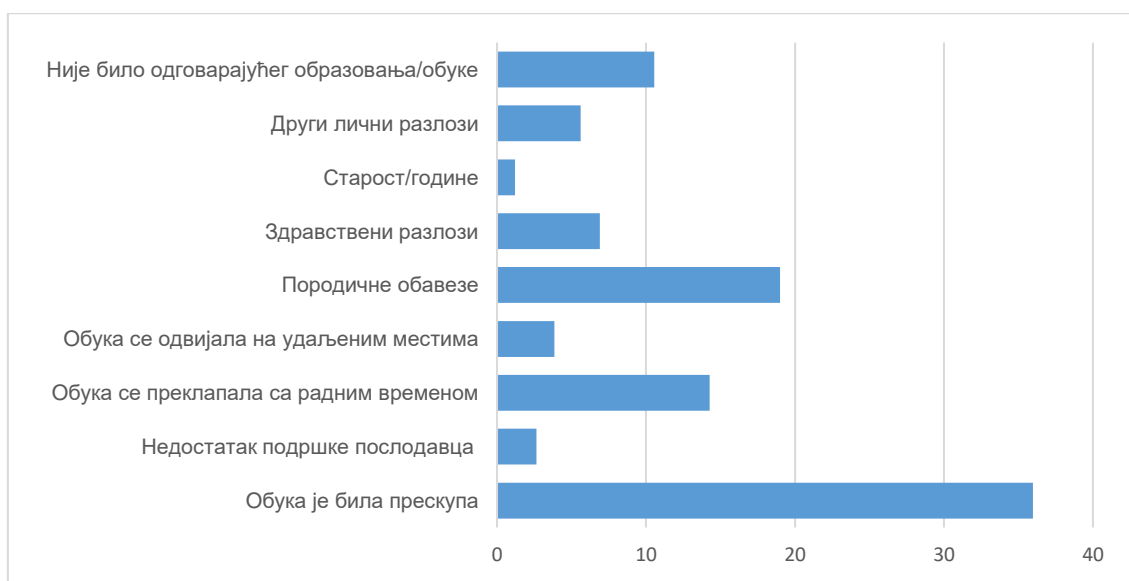
У просеку, одрасли су учествовали у 1,8 активности неформалног образовања. Најчешће је то била инструктажа на послу која се одржавала у радно време и за коју је трошкове платио послодавац.

Граф. 2. Тип активности неформалног образовања које је у вези са послом (%)

Приближно 80% испитаника није учествовало ни у каквом облику формалног или неформалног образовања. Скоро половина испитаника (47%) желело је да учествује у неком виду образовања, али су били спречени првенствено због трошкова образовања/обуке, породичних разлога, распореда обука, тј. преклапања са радним временом и неодговарајуће понуде обука (графикон 3).

Граф. 3. Разлози за неучествовање у формалном или неформалном образовању/обукама (%)

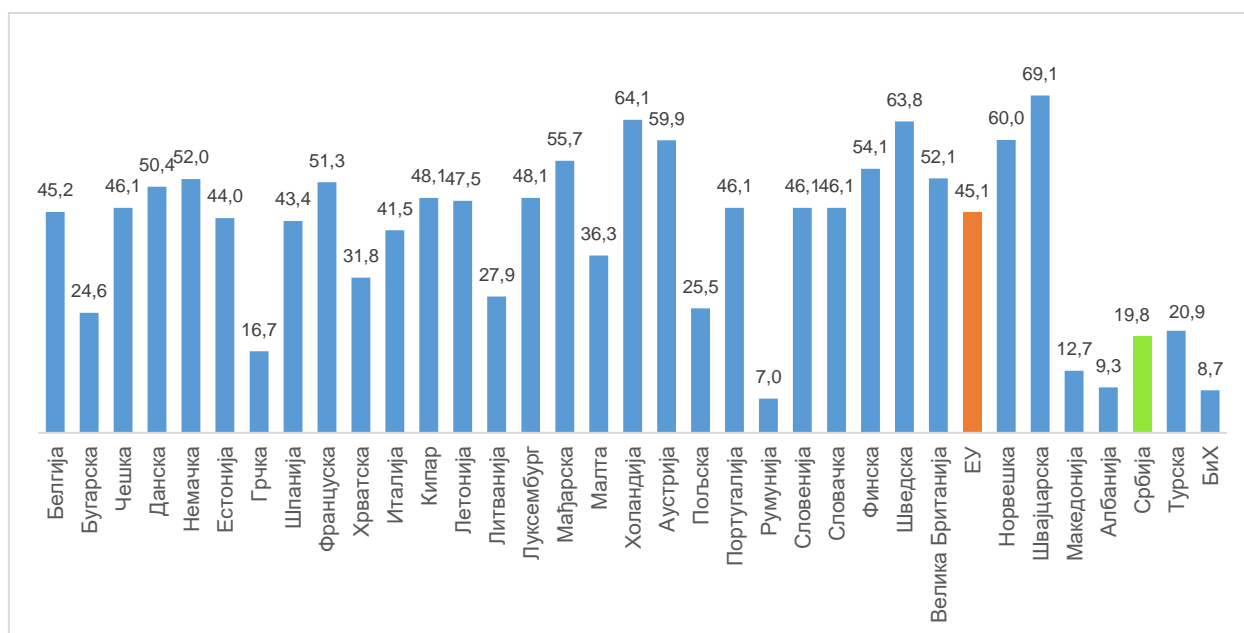
Већина испитаника учествује у неком од облика информалног учења. Око две трећине њих нова знања стиче тако што користи компјутер (65,8%). Од члана породице, пријатеља или колега учи 63,6% а преко телевизије/радија, видеа око 60%. У знатној мери (57,5%) испитаници уче и из штампаних материјала (књиге, стручни часописи и др.), а у најмањој мери обилазећи музеје, библиотеке, центре за учење и сл. (графикон 4).

Граф. 4. Начини информалног учења (%)

Целоживотно учење у Републици Србији, иако бележи пораст у односу на претходни циклус истраживања (AES 2011), и даље је значајно мање од просека земаља ЕУ (45,1%). Међу чланицама ЕУ, нижу стопу учешћа у целоживотном учењу од Србије имају само Грчка и Румунија. Међутим, у поређењу са земљама у окружењу које су спровеле истраживање (Босна и Херцеговина, Албанија, БЈР Македонија), одрасли у Србији у већем обиму учествују у образовању и обукама (графикон 5).

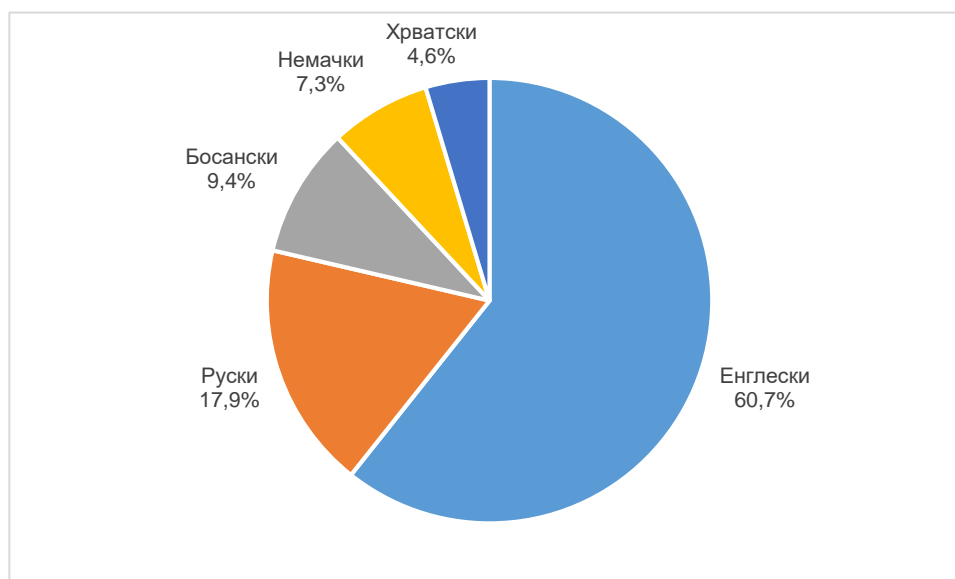
Граф. 5. Стопа учешћа одраслих у целоживотном учењу по земљама (%)

Анкета о образовању одраслих је једно од ретких истраживања које обезбеђује и податке о знању страних језика.

Према сопственој изјави, близу 40% испитаника старости 25–64 године служи се једним страним језиком, око 20% користи два језика, док на три или више страних језика може да комуницира око 20% испитаника. Највише испитаника користи енглески језик, затим хрватски, руски, босански и немачки (графикон 6).

Граф. 6. Самопроцена знања страних језика

Напомена: По званичној AES методологији, испитаник сам процењује своје знање страних језика, а страним језицима сматрају се и језици народа бивше Југославије.

Методолошка објашњења

Циљ Анкете о образовању одраслих јесте да се прикупе подаци о учешћу одраслих (лица старости 25–64 године) у образовању и обукама (формалном и неформалном образовању, као и информалном учењу). Спровођење истраживања је од посебног значаја, имајући у виду да је засновано на стандардизованој методологији за све државе чланице Европске уније и да обезбеђује међународно упоредиве податке.

Спроводи се у петогодишњој периодици, а период посматрања је 12 месеци који су претходили реализацији анкете.

Истраживање је спроведено у складу са Законом о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/09) и уредбом Европске комисије број 1175/2014 од 30. октобра 2014. о изради и развоју статистике образовања и целоживотног учења.

Анкета је спроведена на територији Републике Србије без Косова и Метохије, на планираном узорку од 7.200 домаћинстава. Реализовани узорак је 4.993 испитаника старости 25–64 године (један случајно изабрани испитаник у једном домаћинству изабраном у узорак).

Образовање одраслих обухвата све активности учења током живота (након завршетка почетног образовања) ради унапређења знања, вештина и компетенција са личног и социјалног аспекта, као и са становишта у вези са запослењем.

Формално образовање

Под формалним образовањем подразумева се структурисан и институционализован систем који прописује држава (код нас је то Министарство просвете, науке и технолошког развоја). Формално образовање подразумева: утврђен циљ и ниво образовања, план и програм, правила за приступ вишем нивоу образовања, одржава се у образовним институцијама које су у систему формалног образовања. Завршавањем формалног образовања добијају се сведочанства и дипломе које су признате од стране надлежног министарства.

Неформално образовање

Неформално образовање / неформална обука подразумева институционализовано учење које се одвија у оквиру структурисаних програма, али није у систему формалног образовања. То су организовани процеси учења који су намењени оспособљавању за рад и друге активности, као и за лични развој. Неформално образовање се реализује у виду: курсева, радионица и семинара, инструктаже/обуке на послу и приватних часова.

Информално учење

Информално учење је учење које је планирано, али није организовано и структурисано (није институционализовано). Оно обухвата учење у породици, на радном месту или у свакодневном животу, на начин самоучења, породичног или друштвеног учења. Подразумева: учење уз помоћ члана породице, пријатеља, колеге; коришћење разних штампаних материјала (књиге, стручни часописи); коришћење компјутера, материјала са интернета; коришћење разних телевизијских, радио, видео или аудио материјала.

Контакт: nadezda.bogdanovic@stat.gov.rs, тел.: 011 2412-922, локал 285
Издаје и штампа: Републички завод за статистику, 11 050 Београд, Милана Ракића 5
Телефон: 011 2412-922 (централа) • Телефакс: 011 2411-260 • www.stat.gov.rs
Одговара: др Миладин Ковачевић, директор
Тираж: 20 • Периодика излажења: петогодишња